meglepetten láttam, hogy egy fakó tengelicfióka a szokásos kolduló, előrehajló testtartásban rezegteti szárnyait, s ahelyett, hogy maga csípné föl a magot, szűnni nem akaró sipákolással követeli a szülői gondoskodást. Hamarosan meg is kapta járandóságát az anya csőréből, de nem sokkal ezután egy zajos verébcsapat erőszakos helyfoglalása véget vetett a nyarat idéző idillnek. Másnap délelőtt azonban ismét megjelent a két madár, s harmadikként egy újabb fióka is érkezett velük. Az anya most a földön kereste az etetőből lehullott magvakat, s bár a mellette tébláboló fiókák időről időre itt is eljátszották röviden a koldulás koreográfiáját, már maguk is keresgéltek és csipegettek a fű között. Harmadnap lényegében ugyanez ismétlődött, azzal kiegészítve, hogy az egyik fióka az itatóból szomját oltó anyamadár mellé telepedve koldult a hűsítő cseppekért, ám mivel az nem fordított rá figyelmet, végül saját csőrével kortyolt a vízből. A még szürke fejű fiókák a következő napokban egyre gyakrabban jelentek meg a kertben szülői kíséret nélkül, jeleként annak, hogy önállósulásuk és leválásuk hamarosan befejeződik. Túl az élményen, amelyet a fiókanevelés megfigyelése jelentett, óhatatlanul fölmerül az emberben a kérdés, hogy vajon lehetett-e csupán a véletlen műve e késői költés, vagy esetleg ebben is a klímaváltozás tükröződik. Levéltetvek és más rovarkártevők esetében már hallottunk arról, hogy évente több nemzedékük fejlődik a korábbinál, és a halak körében is tapasztalunk olyan jeleket, amelyek a reprodukciós stratégia megváltozására, közelebbről a szaporodási időszak elhúzódására, illetve a szakaszos ívásra történő átállásra utalnak. A változó testhőmérsékletű állatokra nyilván erőteljesebben hat a klíma, de nem kétséges, hogy az állandó testhőmérsékletű lények sem képesek kivonni magukat teljesen az éghajlatváltozás hatásai alól. Érdemes lenne talán ilyen szempontból is figyelemmel kísérni a madarak költését és fiókanevelését.

Harka Ákos

VÍZIMADÁR-VILÁG AZ ERDŐSPUSZTÁN. 35 évvel ezelőtt tanulmányt írtam az 1974-ben elkészült, majd 1975 telén feltöltött Fancsika I. tó első évéről, annak orniszáról, a fenti címen (Állattani Közlemények, 1978. LXV., 1-4.: 47-50.). A több mint három évtized múltán, 2013. október 26-i, csupán nosztalgikus séta szándékú ottjártunkkor társammal ismét körülnéztünk a mára sokkal szebb, „vadregényesebb" és természetközelibb arculatot mutató tónál, sorra véve az éppen megmutatkozó madárvilágot. Ez a következő fajokból állt: bütykös hattyú (*Cygnus olor*) egy pár ad., nagy lilik (*Anser albifrons*) 30-as csapata készült leszállni, de a számos horgász látványa elriasztotta őket, tőkés réce (*Anas platyrhynchos*) 3 hím ad., kis vöcsök (*Tachybaptus ruficollis*) 3 idei példány, nagy kócsag (*Egretta alba*) 3 ad., szürke gém (*Ardea cinerea*) 2 ad., egerészölyv (*Buteo buteo*) 4 példány a légtérben termikelt, szárcsa (*Fulica atra*) kb. 100 példány, kék cinege (*Parus caeruleus*) gyékényesben 1 példány, széncinege (*Parus major*) ugyanott 1 példány, zöldike (*Carduelis cholris*) néhány példány a parti fűzfákon, mezei veréb (*Passer montanus*) néhány példány a parti bokorfüzeken.

Endes Mihály, Sáfrány Margit

A Fancsika I. tó, Erdőspuszta, 2013. (Foto: Endes M.)
Lake Fancsika I., Erdőspuszta region in 2013 (Photo: M. Endes)

KÖZÖNSÉGES MÓKUS (*SCIURUS VULGARIS*) MEGFIGYELÉSE SZARVASON. A városszéli arborétum (Pepi-kert) Holt-Köröshöz közeli idős tölgyes részletében figyeltünk meg 2013. augusztus 8-án egy adult ssp. *fuscoater* példányt, amely hosszasan keresgélt a talajon. Ugyanott 2013. november 5-én több fekete példányt látott Czappán Mariann és Papp László (in verb.).

Endes Mihály, Sáfrány Margit